

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek s a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egyetemesi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18. sz. a.) intézendők.
Bérmentetlen levelek el nem fogadhatók.

Előfizetési ár:

egész évre 20 frt., félévre 10 frt., negyedévre 5 frt.
Reklamációs díj: 6-hasábos petit-sor 5 kr., helyegdíj mindenbevitelért 30 kr.
A „nyilt-tör“-ben 4-hasábos petit-sor 20 kr.

Rendkívüli előfizetés

„FÜGGETLEN LAPOK“ következő folyamára.

Marcius—májusi 1/4 évre . . . 5 ft. — kr.
Marcius—júniusi 4 hóra . . . 6 „ 70 „
Marcius hóra . . . 1 „ 70 „

A „Függ. Lapok“ kiadó-hivatala.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Pest, márcz. 6.

Habár tagadni nem lehet, hogy az ügytől teljesen idegen elemek összegyűlése nagy részben okozta a fönnforgó kath. kérdések körüli vitának elmérgesedését; mindazáltal annak alapja magában a helyzet jellemében fekszik mégis leginkább.

A politikai élet hullámzása nem lehet visszahatás nélkül oly társadalmi szükségekre sem, melyek, mint a kath. autonomia ügye is, sokban érintkeznek az alkotmányos belrendekedés menetével.

Csak azt sajnáljuk, hogy míg a politikában a pártok loyális küzdelme érvek és elvek által vivatik, a kath. kérdésben az eszmecsere subjectiv surlódások színhelyévé tétetett. Mi üdvös eredmény származhatik személyes vitákból oly fontos ügyünkre?

Parlamentaris rendszerek napjaiban az elmék arra utalvák, hogy a tárgyilagosságot kapacitatio után terjeszték, s hozzák majoritáshoz. A polemia itt, ha elvont, az eszméknek nagy szolgálatot tehet. Ha azonban személyes hurok érintenek, s a féltékenység az önzésben rivalizál, a vita heve az ingerültséget fokozhatja, gyanúsításai az érzelmeken sebeket ejthet; de az ügy sikerét egy hajszálnival sem mozditja elő.

Ez sorsa azon polemianak is, mely támadásokban termékeny, de elvekben meddő, s melynek az alanyosság terén a művelt értelem rovására oly konok folytonossággal irt ezikkei a fölvirágzott Idők Tanujában nem hoznak fényt az általa állítólag képviselt egyháznagyok haláltékára.

Igazolni akartuk a vita hevét, vagy legalább indokolni, midőn annak alapját a napi helyzet hullámzásában keressük.

Azt nem tagadhatjuk meg jó szándék-

kal tőlünk senki, hogy mi épen az egyházra, illetőleg a vallásos hitre oly veszélyessé vált társadalmi és politikai helyzet kényszere által léptünk azon kath. irány képviselésére, mely elleneink szemében örökös botránykönek látszik, de a melynek veszélyes és hiru voltáról bennünket meggyőzni mind ekkorig képesek nem voltak.

Nem a püspöki munkát képezi közöttünk az elváló pontot. Mélyen és széles körökben rejlik az elvek differentiája. Incomparibilitást látunk mi az új államrend, a társadalmi formák és az egyháznak jelen rendszere között. Az egyházrendszer államjogi és politikai vonatkozásaiban értjük.

Alkotmányos szabad formák között, hol a hatalom túlsulya elleni óvszert a szabadságban keressük, a politikai eszmék kell, hogy átalakítsák a társadalmat is a szabadság szellemében.

Es épen mai napság látjuk oly éles jelekben, hogy az egyházzal szemközt a politikai szabadság kerlelhetlen követelésekkel foglal álláspontot, s hogy a ki a társadalom keresztény lényegét a veszélyes áramlások közepett megmenteni akarja, óvakodnia kell, hogy a társadalmat az ő eszméiben, érzelmeiben és érdekeiben meg ne sértse.

Szabad, kifejtett politikai formák közepe az egyházi jogviszonylatok világi normái fönn nem állhatnak állandóan, s mert napjaink hangulata épen alkalmas és érett is arra, hogy vallásos kérdések kiemelésének az idegenkedésből és elszigeteltségből, hova azokat közönös apathiák szorították; azért vitatjuk mi a szabadabb alapon szerkesztett 1848-diki „Emlékirat“ előnyét egyházi érdekeink számára a jelen püspöki munkát fölött.

Mi nem erőtöjtük az eseményeket, de megfordítva az események nyomása szól hangunkban Sion gyermekeihez.

Mi határozottan hibáztatjuk az erdélyi státsággyűlés egyházi tagjait, hogy egy vágással nem tudták lecsillapítani a bizalmatlanságot, mely fölverte viharát már a gyűlésteremben, most pedig növekszik áramlásában, — s hogy nem akarták meghuzni a határvonalat, mely az egyházi joghatóság-
nak fenntartott ügyeket elválasztja a világi férfiak befolyása alá eső dolgoktól.

Enélkül semmit sem végeztünk. Mi van fönttartva törvényszerűleg a püspöknek, és meddig terjed ezen fönttartás jogköre? Ez a főkérdés, mely ha meg nem határozatik,

tanácskozásaink eredményre vezetni nem fognak.

A szabadság jogának érdeke forog itt szőnyegen, a vallásszabadságé, melyről tartson a filiszter a mit akar, de azért lényege és szelleme nem abban áll csupán, hogy a vallás a szabadsághoz joggal bír, hanem abban is, hogy a vallástagok az egyháznak mint vallástársulatnak alkotmányához, szervezetéhez, javaihoz, sorsához a befolyás szabadságát igényelhetik.

POLITIKA, KÖZGAZD., PÉNZÜGY.

Országos budget.

IV.

Szóltunk lapunk közelebbi számában a budgettárgyalás azon ágára is, mely az állambevételek körül előforduló kérdésekről rövid érintésekben.

Koczkáztatunk kell némi észvételeket a budget tárgyalás azon ágára is, mely az államkiadások egész rendszerét magában foglalja.

Ez ágában most hamar miként lehet csak félig-meddig megnyugtató eredményre jutni, valóban alig vagyunk képesek megfogni.

Arra, hogy csak megközelítőleg lehessen az ország kiadásait megbírálni s összeállítani, szükséges, hogy a közigazgatás rendszere az országban előbb figálva, s részleteiben megállapítva legyen.

Nálunk általában a budgettárgyalás az a, mely az államkiadás rovatait teszi, alig megbírálható.

Mert a bíráló bizottmányok föfeladata az volna, behatólag vizsgálat alá venni a kormányzat egész rendszerét s a közügy tekintetéből a szükséges változásokat megjelölni. A kormány benső szervezetében jelenek a megtakarítások anyagai.

Egészen organizálva ma még tán egy miniszteri osztály sincs. De vannak egyes miniszteriumoknál oly osztályok felállítva, melyeknek hivatalnokai igen, de munkájuk alig van, másutt, hol a munkához mérten alig van kellő személyzet.

Van miniszterium, melynek minden teendőit a nem régiben eltűnt helytartótanács rendszerében három négy hivatalnok végezte.

Nem akarjuk ezzel mondani, hogy a helytartótanács rendszere jó volt, s az akkori személyzet elegendő, de annyit merünk állítani, hogy a mai roppant szaporodásnak,

60—70 egyénnek, nem egészen megfelelő az eredmény, legalább a megsulyosodott teher áldásait még nem látjuk az életben.

Azonban a hatóságok rendezése nélkül közelről sem meghatározható, minőnek kell helyesen rendezve lenni a központi kormányzat, azaz a miniszteriumok organismusának. Minél több tehetőségi körrel ruháztatik fel a közigazgatás a municipiumokban — megye és városokban — annál egyszerűbb organismus szükséges a miniszteriumokban, mert intézkedési köre annál inkább szorul össze s a felügyeleti marad.

Minél szerencsésebb sikerrel organizáltak a hatóságok, az az minél szabatosabban megyen azok körében a közigazgatás kereke, annál kevesebb gondja van itt a miniszteriumoknak.

Mindez, mint látjuk, igen szorosban függ össze, s a helyzet mai állapotában igen szűk kör az, melyben a törvényhozás az ország kormányzatának költségei megbírálásában foroghat.

Eddig állott fönn az adó az indemnity alapján, ezután számokat nyer ugyan az országgyűlés, de mindazon alapok nélkül, melyekkel a számokból valami hasznot hozhatna azon hivatásra nézve, melylyel bir az országos kiadások megítélésénél. Így csak indemnity lehet az egyelőre, habár változott formában.

Mindezeket azonban fel akartuk a czéltől említeni, hogy a közelebről szőnyegre kerülendő budgettárgyalás nehézségeit, készenlétlen s indefinált állapotainkat kifejtjük, s legalább jövőben készülsünk a szükséges armaturával az ily szerű, felette fontos törvényhozási működés olyszerű végbeviteléhez, minőt az ország a törvényhozástól méltán vár.

Sőt a mint ma csak igen felüleletes lehet a budgettárgyalás, minden behatóbb következtetések nélkül, ugy még ezen felületes eljárás is alig látjuk lehetőnek, némely elvek előleges kimondása nélkül, oly elveknek pedig, melyek a hatósági életrendszerébe mélyen bevágnak.

Lehetséges-e az állam költségeiről valamit határozni a nélkül, hogy azon kérdést meghatározzuk előre, minő viszonyban álland a közigazgatás és törvénykezés költség-eik tekintetében az állammal s pedig a megyékben és városokban? azaz kerületekben s községekben?

E kérdések elhatározása pedig épen nem könnyű, mindenesetre sokkal életbevágóbb, mint első pillanatra látszik.

TÁRCZA.

Az érzelméről (sentimental).

Szépészeti tanulmány.
III.

Nem igen lehet az igaz fájdalomnak szebb hangja, mint Petőfié („Hová levél?...”.) Etelke halálán:

Hová levél te szebb reményeimnek
Korán kiégett hajnalesillaga!
Keresni foglak; — hasztalan kereslek!
Vagy meg meglátjuk egymást valaha?

Mi már e sorok hatása, mint ugyancsak Petőfi „Mit nem tettem volna érted?...“ czimű versé:

Mit nem tettem volna érted,
Szép kis szöke gyermekem!
De szerelmem bemutatni
Megtöltötte végzetem.

Az egész, mit életemben
Érted tennem lehetett,
Annyi, hogy a koporsóba
Én tettem be tetemed.

Mig az első strófa esendes gyönyört okoz, a második megdöbbsent s így tulmegy az érzelmes határan.

Beranger („Róza“) költeményének refrainje szintén a gyöngéd érzelmes hatását eszközli bennünk:

Oh mért nem tudlak ugy szeretni,
Mint egykor Rózákat szeretém!

Vagy Virgiliusnál diésérhették volna-e egyszerűbben s tudatlan pásztoremberhez illóbban Menalcas és Damocetas (Ecloga III.) kedveseiket, mint így:

D a m : Triste lupus stabulis, maturis frugibus
imbris
Arboribus venti, — nobis Amardllivis irac.
M e n : Dulce satis humor, depulsis arbutus hoedis,
Lenta salia fetu pecori, — mihi solus Amyntas.*
Az érzélgős ellenében például szolgálhatnak Csokonai e sorai, melyekben a esendes lemondás fájalmát minden keserű hang nélkül tolmácsolatja a szerelem vele:

Élj soká s legyen világod
Jobb, mint az én életem;
S ha zavarná boldogságod
Az én emlékezetem:
Ah feleség, felejtés el engem!

Az érzelmes legfenségesebb tárgya — mint mondtunk is — Isten. Tehát a himnuszok is, bizonyos mértékig, az érzelmes alá tartoznak. Gyönyörű nyilatkozványa az érzelmes legmagasabb fokának Berzsenyi „Fohászában“:

Téged dicőit a zenit és nadir,
A szélveszek bús harca, az égi láng
Villáma, harmatcsepp, virágszál,
Hirdetik nagy kezéd alkotását!

II. Az érzelmezt kifejezhetni a drámai költszetben is.

Igy Vörösmarty „Marót bán“-jában, midőn Bod vitéz Marót nejt Idát, kit titkon szeretett, megöli, hogy ne jusson az a vad pogány kényére: a kétségbeesés vad árjában egy pillanatra szelid érzelm rezzem meg lelkében, midőn azt mondja:

*) D: Szomorú a farkas az oláknak, az érett gabonának a zápor, a fákknak a szél, — nekünk csak Amardllivis haragja. — M: Kedves a harmat a vetésnek, a szétvert kecskéknak a cserje, az alacsony fűz a baromnak, — nekem csak Amyntas. — Virgilius minden magyar fordítása annyira tökéletes, s annyira nélkülözi az eredetinek erejét és kedves egyszerűségét, hogy inkább akartuk azt így adni.
B. Z.

Midőn szívébe mártám e vasat
S ő felsikoltva, karjaimba dőlt
A jkamhoz ére ajkka s néma lón.

Vagy Shakespeare „Velencei kalmár“-jában az érzelmesnek megragadó képét nyújtja Portia, midőn Bassanionak ily szavakkal nyújtja át gyűrűjét:

Don Bassanio, lám a mint előttem
Állok, magamnak így elég vagyok,
S nem kívánom, hogy jobb legyek; de érted
Háromszorozni, sőt meg meghuszoszorozni
Szeretném enmagam, lehetnék csak
Ezerszer szebb és tízezerszer gazdagabb,
Csakhogy te még jobban becsülnél.

Tied leszek, fogadj el e gyűrűvel.

„Lear király“ első felvonásában Cordelia bucsuja, a gyöngéd ítélet, melyet testvéreinek ad s melylyel nem akarja őket sérteni; a szeretet, melylyel atyja iránt viseltetik és a félelem, melylyel őt testvéreinel hagyja megható szavakban agyesülnek. (Ford. Vörösmarty.)

Atyámnak drága gyöngyei, nedvesült
Szemmel hagy el Cordelia. Jól tudom,
Mik vagytok; s mint testvér igaz néven
Hibátokat nevezni nem fogom.
Atyámmal bánjatok jól: megdicsért
Jó szívetekre bízom. Ó ha még kegyében
Vólnék, jobb helyre vágyám tenni őt.
Isten veletek!

III. Az érzelmes nemcsak a lyrai és drámai, hanem az epikai költszetben is nyerhet kifejezést, még pedig kétféleképen. Vagy a szereplő személyek szájába adva, vagy csupán a költő által elbeszélve.

Uhländ „Des Knaben Tod“ czimű balladájának befejezése nyújt erre gyönyörű példát. A fiu eltűved az erdőben s rabló barlangba jut. Itt egy

leánykára talál, a ki őt megszájja és megszereti. A rablók jönnek s midőn fegyvereiket a fiura emelnék, ez így szól:

O weh, wie dunkel! keine Sonne, kein Stern!
Wen ruf ich an! ist mein Gott so fern?
Ha! Jungfrau dort, im himmlischen Schein
Nimm auf meine Seel' in die Hände dein!*)

Itt megjegyezhetjük, hogy Uhländ az érzelmesnek nagy mestere: különösen hangját találja el művészeleg.

Van nekünk egy igen szép népballadánk, mely igaz érzelmek igaz kifolyása:

Szépen legel a báróné gulyája,
Maga járkal a kisasszony utána.
Már messziről kiáltja a gulyásnak:
„Lelkém gulyás, terítsd le a subádat.“

„Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
Ha a szived a gulyáshoz hű marad.“
„Édes anyám, nem bánom, ha megtagad,
De a szivem a gulyáshoz hű marad.“

A buza még ki sem verte a fejét
Már a madár mind kietta a szemét.
„Jaj istenem, oh istenem, istenem!
Édes anyám, mire vitt a szerelem!“

Midőn aköltő maga mondja el az érzelmezt elbeszélő modorban, arra Homér „Odysseá“-jában (ford. Szabó István) találunk szép példát:

— — — De Odysseus egyszerre epedve
Messzé hazájának füstét láthatni szeretné
S aztán halni óhajt — — —

Ugyan-e képet később Rimai is felhasználta alanyitva.

*) Oh jaj, milyen sötét van, se nap, se csillag! Kit hívj k én? Istenem oly messze van-e? Im, ott lánya mennyei fényben, vedd fel az én lelkemet kezeidbe. — Nem tudom, hogy le lenne fo-dítva.
B. Z.

TÖRVÉNYHOZÁSI ROVAT.

A közös ügyek elintézésére kiküldött bizottság XI. ülése. Bécs, márcz. 4. Elnök: Somsich Pál. Jegyző: Horváth Lajos. Az ülés kezdődik d. e. 11 órakor.

A közös kormány részéről megjelent: Becke b. és Érkövy Adolf; a magyar kir. kormány részéről: Andrássy Gyula gr. és Lónyay Menyhért.

A közönség számára fenntartott helyek túltek.

A múlt ülés jegyzőkönyve felolvastatik és helybenhagyatik.

Rajner Pál olvassa a közös pénzügyminiszter következő átiratát:

Őcs. kir. apostoli Felsége f. é. márcz. 1-én kelt legmagasb elhatározásával Érkövy Adolf magy. kir. pénzügyi tanácsost es. kir. osztálytanácsossá a közös pénzügyi miniszteriumhoz méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Van szerencsém ezt a nagytekintetű elnökséggel azon hozzáadással tudatni, hogy a nevezett osztálytanácsos ur bizatot meg a közöspénzügyminisztert az ügyrend 25-ik §-sa szerint a magas magyar delegatiójánál képviselni.

Bécs, 1868-diki márczius 3-án.

Becke s. k.

A magas magyar országgyűlés delegatiója nagytekintetű elnökségének.

Tudomásul vétetik.

Elnök jelenti, hogy a birod. tanács delegatiójának elnöksége átküldötte annak határozatát a pénzügyminiszterium rendes kiadásainak előirányzata tárgyában, s hogy az illető bizottsághoz utasított.

Napirendre kerül az albizottság jelentése a közös pénzügyminiszterium költségvetéséről és a határvám remélhető jövedelmének mily összegben megállapítása.

Elnök: Mielőtt az albizottságnak elődját felszólítanám, hogy helyét elfoglalja, és előadását megtegye, bator vagyok részéről az eljárás módjára iránt nézetemet előadni.

Nem azért, mintha azokat irányadóknak kívánám tekinteni, hanem hogy megértem, vajjon a tisztelt bizottság azokat helyesli-e, vagy más eljárást rendel, melyhez nekem elnöki tisztemben alkalmazkodni természetesen kötelezőségem. Noha az ügyrend maga az eljárást általánosságban már meghatározza, mégis e konkrét esetben azt inkább körülírni szükségesnek tartom.

Előttünk fekszik a közös pénzügyminiszterium előterjesztése, mely annak idején felolvastatván, az albizottsághoz utasított.

Előttünk fekszik az albizottsági jelentés, előttünk fekszik a birodalmi tanácsban elválasztott delegatiójának határozata, előttünk fekszik a kettőnek összehasonlítása és az albizottságnak ebbeli kimutatása. Az elsőt felolvasni véleményem szerint szükségtelen, nemcsak mert már felolvastattott, hanem mert az több idő óta kinyomatva lévén, a tisztelt küldöttség érdemes tagjainak kezébe adván, tanulmányozásnak tárgya volt. Ellenkezőleg az albizottsági jelentést és a birodalmi tanács delegatiójának határozatait, valamint összehasonlítását véleményem szerint felolvastatni kell. Mindezek felolvasása után, akkor ha tetszik, megnyithatik az általános vita, mely befejeztetvén, vagy éppen szükségtelenné találtatván, ekkor következnek a pontonkénti tárgyalások.

Az albizottság jelentése pontonként olvastatván fel, annak minden pontjára először a jegyző olvashatná fel az illető összhangzó vagy össze nem hangzó határozatát a birodalmi tanács delegatiójának és ekkor az észrevételek az egyes tagok részéről megtörténhetnek.

Ha elfogadatik a bizottság véleménye, a dolog magában meg van haladva. Ha észrevételek tétetnek, ezek két neműek lehetnek, vagy külön ellenindítványok, vagy módosítások. Ha ellenindítványok, akkor az ügyrend XXX. szakasza szerint először szavazás történik magára a szerkezetre, ha ez elesik, az ellenindítványra történik a szavazás, előbb mint a módosításra, ha pedig ez is elesik, akkor a módosítások úgy vétetnek fel, a mint azok legközelebb állanak a szerkezetben.

Ha a dolog eljárásában így haladnánk, a birodalmi tanács delegatiójának határozatai a szerint, a mint azok vagy módosítások, vagy ellenindítványok sorába tartoznak, vétethetnek figyelembe. Mert csak így járva el, juthatunk a szavazásnál mindig eredményre, és a jegyzőkönyvbe a határozatok pontonként beiktatván, a következő napon hitelesítettnek, valamint az egész tárgy elfogadása az ügyrend értelmében csak más nap történhetik. E határozatok elnöki levél mellett küldethetnek át a birod. delegatiójához. Mondom, elnöki levél mellett, mert az ügyrend az üzenetekre nézve nem rendelkezik, ert látszik, a törvény rendelkezését tartván elégségesnek.

A törvény azonban magát azon módot, miként történjék az üzenet, szintén nem szabja meg, tehát a tisztelt küldöttségre bízta.

Azért mertem mondani elnöki átirat mellett, mert a birodalmi tanács delegatiója így küldötte át határozatait, és a t. bizottság azt elfogadta. Ez elfogadtatván, véleményem szerint, legjobb és legcélszerűbb ugyanezen módot követni.

Mindezekben az ügyrend konkrét alkalmazása felett szerény véleményemet adám elő, méltóztassanak hozzá szólni, nekem kötelességem leendő határozatukhoz alkalmazkodni.

Ha nincs észrevétel, akkor felszólítom a bizottság előadóját, sziveskedjék helyét elfoglalni és előadásait megkezdeni.

Csengery Antal, albizottsági előadó olvassa a közös pénzügyminiszterium költségvetéséről és a határvám jövedelméről szóló albizottsági jelentéseket, a birodalmi tanács delegatiójának ez ügyekben határozatait pedig felolvastatva vétetnek. Ezen jelentéseket lapunban mind közöltük már. Horvát Lajos olvassa az albizottsági jelentést a birod. tan. delegatiójának erre vonatkozó határozatait tárgyában.

Általános észrevételek nem tétetvén, megnyit a részletes tárgyalás.

Csengery előadó olvassa az albizottság jelentését a közös pénzügyminiszteri költségvetéséről bezárólag az állósított állam adósság kezelési költségéről szóló pontig.

Horváth Lajos jegyző előadja, hogy a birod. tanács delegatiója, eltérőleg a magyartól, tárgyalta és bizonyos levonások mellett megajánlja az állósított állam adósság címén előirányzott költségeket, kimondja azonban, hogy a törvényhozás intézkedési jogának e tekintetben nem kíván előbe vágni.

Az albizottság jelentése megjegyzés nélkül helybenhagyatik.

Csengery Antal előadó olvassa folytatólag a jelentés következő hat pontját, melyek a függő adósság kezelési költségeiről szólnak.

Horvát Lajos jegyző előadja, hogy a birod. tanács delegatiója belebocsátokozik ezen költségek tételeibe és levonásokkal el is fogadja azokat; de itt már a törvényhozás intézkedési jogára nem utal. (Maradjon!)

Tisza Kálmán is okvetlen szükségesnek tartja, hogy e kérdésben az albizottság jelentése elfogadassék, mert itt nem felfogásról, hanem egyenesen a törvényről van szó, a melyből engedni semmi körülmények közt sem szabad.

A jelentés ezen része is helybenhagyatik. Csengery olvassa a nyugdíjakról szóló nyolcz pontját a jelentésnek.

Horváth jegyző előadja, hogy a birod. tanács delegatiója az e czimben kitett 1,800,000 főt engedélyezni és kimondatni határozta, hogy ez által a törvényhozás határozatait megelőzni nem kívánta, s továbbá, hogy a közös pénzügyi miniszterium az ezentul közösen fedezendő nyugdíjak tárgyában pontos felszámítást készítsen el.

Perczel Mór a 6-ik pontban előforduló ezen tételben: azon nyugdíjak, melyek a közöseknek ismert ügyek ellátása folytán érdemeltettek ki, az utolsó szó helyébe ezt kívánja tétetni: „rendeltettek ki,” mert ezen egyének irányukban nem nyugdíj érdemelték ki, hanem legfeljebb bocsanatunkat.

Csengery előadó megjegyzi, hogy nyugdíjakat nem jó szolgálatokért, hanem bizonyos ideiszolgálatokért érdemelni ki.

Ghyczy Kálmán: E kitétel „rendeltettek ki,” ugyanazon eszmét fejezi ki, mint az „érdemeltettek ki” és némi aggodalmakat megszüntet: pártolja tehát.

Bónis Sámuel azért is pártolja Perczelt, mert a nyugdíj alapja nem mindenkor az érdem, hanem azon összeg, melyet az illetők a nyugdíj pénztárba előre befizetnek.

Horváth Lajos az albizottság kitételét kívánja megtartatni.

Tisza Kálmán pártolja Perczel módosítványát, melyet a bizottság többsége elfogad, a minek folytán a birod. tanács delegatiójához küldendő átiratba e szó helyébe „érdemeltettek ki,” ez fog tétetni „rendeltettek ki.”

Érkövy Adolf, mint a közös pénzügyminiszterium képviselője, a már határozattá emelt pontokra nézve előadja a közös kormány álláspontját és nézetét; különösen, hogy minő indokokból kívánta, természetesen a törvényhozási intézkedés csorbitása nélkül, az állósított állam adósságok kezelési költségeit közös tehernek tekinteni. Beszédét egész terjedelmében fogjuk közölni.

Ki lévén már mozdva a határozat ez ügyben, a részletes tárgyalás egyszerűen folytatattatik.

Csengery Antal előadó olvassa az albizottság jelentését, mely szerint a közös pénzügyi miniszterium költségvetésébe vétetvén fel a katonai központi számvéveség és a tengerészeti számosztály szükséglete is, az albizottság úgy vélekedik, hogy e két költségvetés a hadügyi költségvetéssel kapcsolatosan vizsgálhatatik meg legcélszerűbben.

Horváth Lajos tollvivő olvassa a birodalmi tanács delegatiójának határozatát, mely szerint a központi számvéveség költségvetését maghagyja a közös pénzügyi miniszterium költségvetésében.

Elnök. Ez nem lévén elvi különbség, a maga helyén fog tekintetbe vétetni.

Csengery Antal előadó olvassa az albizottság jelentését a központi vezetés tárgyában. Ennek első része a szervezetről szól, mit a bizottság helyesel, másik része a jelen szervezet mellett is megajánlandó összegéről szól, mi 129,516 ft helyett 100,000 ft tenne, az állam adóssági ügyek kezelésére hivatott egyének évi illetményének, 8485 forintnak megszavazását pedig mellőzi.

Horváth Lajos olvassa a birodalmi tanács delegatiója határozatát, mely nem általányt töröl, hanem tételként állapítván meg a központi személyzet számát és illetményét, 21,216 főt von le, a 8485 főt pedig megszavazza, s összesen 108,300 főt állapít meg.

Zsedényi Ede a bizottság indítványa ellenében a következő módosítványt nyújtja be:

Módosítvány

a közös pénzügyminiszterium központi vezetése iránt.

Miután az 1867. XII. törvényezik által a közös pénzügyminiszter hatásköréhez utasított ügyek ellátása igen egyszerű, takarékos szervezetet igényel, s az albizottság a közös pénzügyminiszter által javalt nehezkés büroauszerü szervezetet való segitést a végleges szervezéstől várva, ideiglenesen csak azon 29,516 ftnyi összeg törlesztését indítványozza miután e végleges szervezésig fölösleges hivatalnokok tartása a monarehia pénzügyi állapota által parancsolt takarékoskosságnak annyival kevésbé megfelel, mennyivel bizonyosabb, hogy az albizottság által a központi kezelésre bízott ügyeknek tárgyalására idő szerint két osztály elegendő:

Alulról indítványozza, hogy a központi vezetés személyzete a következő legyen: A közös pénzügyminiszter, két miniszteri tanácsos, három titkár, három fogalmazó, egy igazgató, egy segédhivatali segéd, hét irodatiszt, egy ajtónálló, három szolga, négy futár és egy kapus, kiknek fizetésük a lakbérrel együtt 49,517 ft. Az épület fenntartására, a házi, hivatali és irodai szükségletekre 16,000 ft kivételtvén, a központi vezetés évi költsége 65,517 ftban állapittassék meg és így a javalt 119,516 ftnyi összegből 66,799 ft vonassék le.

Bécs, márt. 4-én 1868.

Zsedényi Ede, bizottsági tag.

Indítványát a takarékoskás, az ügyvitel egyszerűsége és a büroaucraticus szellem ártalmaival indokolja; felhozza, hogy egy magán-pénztézet a közös miniszterium teendőit sokkal olcsóbban végeznék; kimutatja, mi kevés ezen miniszterium teendője, s attól tart, hogy a vagy személyzet szükségessége utóbb azzal fog igazolhatni, hogy szándékosan, de czéltalanul szaporítja a kormány az agendákat.

Tisza a Lajos nem pártolhatja az indítványt már csak azért sem, mert ezen miniszterium helyes szervezése iránt még bevárando a tapasztalás eredménye; azután a személyzet nagy részét el kellene bocsanítani, pedig szülő szegődvényesét sem bocsanítja el ennek hibája nélkül időközben.

Szögyényi László nem tartja oly igen nagyon kicsiny és kicsinyesnek a közös pénzügyminiszterium ügyvitelét; a keresked. könyvvitelnek előnye az állam irányában nem tagadja ugyan, de a büroaucraticus pontosságának is meg van bizonyos határig szükségessége, s e tekintetben a bankok és egyéb pénzintézetek complicit ügyvitelére utal. Pártolja az albizottság jelentését.

(Vége köv.)

Levelések.

Vasmegyéből febr. 29-én 1868.

Tisztelt szerkesztő ur!

Mintha lapja utolsó számaiból a csüggedés lankat hangja szólna. Nem csodálom. Őn a legbátrabb oldalán támadtatik meg: lapja kath. szellemét indultak gyanusítani.

Kétségbeesett ügynek kell lenni, melyet ily Judás-áron szándékoznak megmenteni abban a tulsó táborban.

Ne csüggedjen! Ők nem tudták, mit cselekszenek.

Két fajtát ismerem azoknak, kik nem jöhetnek rendes beszámítás alá, kiket soha meg nem győzhetnek: a dölyf és a butaság; vagy is azok, kik nagyon is felettünk képzelik magukat, és azok, kik igenis alattunk állanak.

Ezek bizony nem érdemlik meg a komoly szóbaállást, nem önnök már szinte érzékenykedő igazoló szavait. Kár rájuk vesztegetni a puska-port.

De van egy harmadik faja is a tollesatároknak ott a másik oldalon, ezek a kegyhajhászok.

E fajtával is meggyül a baja. Ezek veszőlyesek.

„Doch hab ich immer sagen hören, dass Geberdenspäher und Geschichtenträger Des Übels mehr auf dieser Welt gethan Als Gift und Dolch...” (Don Carlos.)

Beszegődöttvén ugyanis meggyőződésüket a tetsz- és dícsvágy bérébe, potomra adják az akarat szabadságát; aki pedig ezt egyszer elvesztette, az elveszíté az itélet józanságát is.

Ezek előtt egy szemernyi sugár a kegyek nimbusából többet nyom mázsányi igazságnál.

A szentség fegyverét villogtatják, míg valóságban a kard helyett csak is guzsalt vitatnak, melyen holmi selyemszövetekhez fonatnak a szálak — a szenteskedők!

A ki pedig az emberek előtt szicskedik, az kétszeres képmutató Isten: előtt.

Kegyed ez álszentek insinuatíói vagy megfélemlíteni, vagy felizgatni szeretnek amott a tulsó tanyán; azaz vagy visszafelé, vagy ha lehetne, extremitásokra kényszeríteni.

Meg ne ijedjen. Míg ön megtámadhatlan nemes programja korlátain belül a párttactica újabb tanusított kiméletével, s a feleink közt már is felingerült kedélyek józan mérséklésével az anyaszentegyházunk és püspökeink iránt kötelekés fűi hűség és ragaszkodásnak szeplőtlen érzetében az igazság, jog és ildom kizárólagos rendületlen megáll; a „longus idem pentium ordo”, a rokonszenv, a nagybarbecsülés, a szám és érvek hatalmas nyomadékkal mindenkor kitámadandó bator zászlósa mellett. Fajunk elfogadatlannal, független, valóban szabadságszerető elemei — mind, mind a mi sziveségeseink. Mi erős, tiszteletet parancsoló tábor vagyunk. Nincs ok a csüggedésre.

De másrészt ne engedjük magunkat erőnk és a tiszta szándék öntudatában a tán szándékos provokálások által túlrágadtatni. A tiszta lelkiismeretnek az a legbiztos ismerve, hogy azt méltatlan kodások által meg lehet ugyan szomorítani, de soha fellázítani.

Tűrjünk ha kell, s a meddig kell. Keserű a tőrés, de édes a gyümölcse. „A ki türe, az uralkodik.”

És ha az volna megírva a sors könyvében, hogy — mitől szentegyházunk és a haza érdekében mentsem, — kalauzunkat elvesztésük, sőt tán éppen féltett ügyünk is elbukik; ám kereszényi megadással fogadjuk a csapást. Fáradsalmunk nem veszkárba. Életrevaló magul van az elvetve, s mint a termőföld egy hosszú év után, előbb utóbb, de idővel mindenesetre meghozandja áldásos gyümölcsseit.

Ha elesünk, inkább akarjunk esni férfakkal, mint fennállani gyávákkal.

„Az nem veszt, ki szent ügyért vesz el.” (Byron.)

Kegyednek pedig t. szerkesztő ur! már is megmérhetlenek érdemei anyaszentegyházunkban. Őn mer te a kezdeményezést. Ez korszakot képez.

Őn nekünk, alpapságnak, mindent adott: világgosságot és ünérzetet.

Őn, mint borult égen a hold, áttörte a gátló fellegzetet és szeliden bevilágította a sötét tét, a melyen a kath. érdekeknek és érdeklődésnek nagy hátrányára az inconventiálnak már is annyi gátja halmozódott fel, a melyen eddigél nem bírtunk, nem mertünk csak megmozdulni.

A hold, ha elszáll is, megmarad a közeledő hajnal reménye.

Mi pedig tisztelt ügyfeleim, a kath. egyháznak minden esélyek között tántoríthatatlanul bivel! mozgjunk a kijelelt téren, álljunk ki megfélemlíthetlent szent meggyőződésünk mellett az igazság és szerénység fegyverével, s a mig csak egyetlen harezképes viadort állhatunk sikra, le ne tegyünk a diadal reményéről! Eppheta.

LAPSZEMLE.

Két kérdést teszen fel a két kereszties ezikk ellenünk, melyre feleletet ígér s úgy ahogy ad is. Egyik: hogy az egyházi autonómia alapjánul kijelelt Emlékirat olyan-e, melyhez szó nem fér többé?

Másik: hivek maradtunk-e a kijelelt alaphoz?

Beismerjük szivesen, hogy a kath. autonómia körül egyedül az első kérdés tárgyilagos megvitatása lehetne tanuságos, s az vezethetne az eszmék tisztázására leginkább.

A két korbelti püspöki munkát, mint két egészen különböző irány áll ma előttünk s kimutatni: mennyiben téves vagy hiányos egyik vagy másik, ez vezethetne okulásra.

Mi az 1848-i, a többi kath. lapok az 1867. alapra álltak. Csalhatatlanul jogosult mindkettő, de egyiránt jogosult egyik sem többet mint a másik. Melyik helyesebb, melyik elfogadhatóbb, ez a kérdés, s mig a vita forogna, mindig tanuságos volna.

Azonban ellenfeleink egészen más fegyverrel egészen más stratégiával vitakoznak. Hogy e vitakozásnál jó akaratról szó sem lehet, azt vitatunk sem kell.

Mi kitértük az 1848-ki Emlékiratot utmutatónkul, s ilyekéztünk hiven szellemét követni.

Első volt, hogy lapunkat katolikus s egyházellenesnek, minket szakadálásra törekvőknek kikiáltottak.

Mi egy vagyunk ige azok, kiknek a katolicius terhelhetne mi az Emlékiratunk szorulnánk Végre azon nyelvének.

De mit Az első

illeti, azt megkari, akkor az akkori európaszeret hangulat le kultusminis leben emlité

A püspöki vonatkozik a levelének egyháznak makt és szentnak befolyás szélyezetése

Nincs ter felhívott kételkedni, mulatiókön vonhatókn met kikerült

Ha esa azon felhasz vaiból, sok hgyesem lei

Nem a náva az 1 épen a kath. jedés kézepe lat volt arra

Használ A kultu sát pedig ne mert a kultu püspöki kath a formákat

Ha ez így kath. kérdés manná az é

Mi a ma autonómia kót különböz tentióról tar

Első az államkormát közt új állást hogy a dolg talma a alá szerül s terr nép egyeten het-e az egy erre határoz ban ennek

gadta öszinté A másik

püspöki kar jóságok átad kezelésénél veit s intenti etiam accu cis, erga rum a majes

Ez az 1865 k Végre a

eleget szöllu S itt el

megemlítését házban is a

Most vagyun nalis centrali

Azonban törvényhozas döntő különb

HATÓ

Arad vtili közgytle

Főispán Iső alispán e denekelőtt e mely február tett megénk

A rendli hivatott össze álta a februá elintéztessék.

E leirat körenek ada

Ifj. B i kifogást tesz értesítették a megtartása ir

Végre fe nem vár munkaváltás kedtek.

Mi a köz dani közmun

yözödésket a
dják az akarát
elvezette, az

a kegyek nim-
ságnál.

ak, míg valós-
zalt vitatnak,
hatnak a szálak

zineskedik, az

í vagy megfém-
amott a tulsó
gy ha lehetne,

adhatlan ne-
rtactica újab-
k közt már is

ével az anya-
nt köles fiui
érzetében az

illetlen megáll:
rokonszeny, a
almas nyoma-
éteren, valóban

ad a mi szövet-
raesoló tábor

nkat erőnk és
szándékos pro-
a lelkiismeret-
azt méltatlan-

omoritani, de

ell. Keserű a ur-
tír, az ural-

rs könyvében,
aza érdekében

, sőt tán épen
szényi mega-
unk nem vesz

tve, s mint a
utóbb, de idő-
ásos gyümöl-

ni férfakkal,

vesz el."

(Byron.)

ur! már is
gházunkban.

Ez korszakot

nt adott: vi-

örte a gátló
sötét tért, a
k földésnek

knak már is
ylen eddigé
mozdulni.

l a közeledő

Mi egyszerűen azt mondtuk: ha mi nem vagyunk igaz katolikusok, akkor azok sem voltak azok, kiknek utain járunk t. i. az 1848-ki püspökök. A katolicizmus elleni vád tehát csak az esetben terhelhetne bennünket, ha kimutatják, miszerint mi az Emlékirat elveitől eltérünk, az az akkor szorultunk saját védelmünkre.

Végre akadt egy bátor viador, ki a kérdést azon nyelénél fogta meg, melyet mi nyújtottunk neki.

De mit tett a kérdés megfejtésével?
Az első, mi az alapot t. i. az Emlékiratot illeti, azt mondja: az nem köti a mostani püspöki kart, akkor csak öt püspök volt Pozsonyban jelen, az akkori püspöki értekezlet határozataira „az európaszerű uralkodó felgerjedés, s a forradalmi hangulat lehetett befolyással”, mint ezt maga a kultuszminiszter a hg primáshoz e nyáron irt levelelben említette is.

A püspökök mai jogosultságára nézve is hivatkozik a cikkíró a kultuszminiszter felhívott levelének következő passzusára: „Herezegség az egyháznak főnökei fogják meghatározni azon formákat és szervezetet, mely által a kath. világiaknak befolyása a püspökök egyházi hatóságának vesztelésével nélkül kivihető.”

Nincs épen kezünk ügyében a kultuszminiszter felhívott levele, s ezért igen hajlandók volnánk kételkedni, mivel azonban nincs alapunk, e formulációkon csak sajnálkozhatunk, hogy az abból vonható következtetések a kultuszminiszter figyelmét kikerülték.

Ha csak gyanítható vala a kultuszminiszter azon felhasználást, melyet épen cikkíró teszen szávaiból, sokkal alkotmányosabb érzelmű ember, hogysem leírta volna.

Nem azon odiosus indokolás volt-e fölhásmálva az 1848-ki alkotmány ellen is mindenkor épen a kath. lapok által, miszerint európai felgerjedés közepette alkottattak és a forradalmi hangulat volt arra befolyással?

Használt-e ezen indokolás valamit?
A kultuszminiszter ur levelének másik passzusát pedig nem lehet szigorubb értelemben venni, mert a kultuszminiszter azt nem érthette, hogy a püspöki kartól függ kizárólag meghatározni a formákat és szervezetet az autonómiára nézve. Ha ez így lehetne, akkor kár is volna nekünk a kath. kérdésben szót vesztegetni, várni kellene a mannát az égből.

Mi a magyar püspöki kar eljárásában a kath. autonómia körül a letelt 20 év alatt három korszakot különböztettünk meg, mint olyat, melyben intencióról tanúságot tesz.

Első az 1848-ki, melyben t. i. elszakítottván az államkormányzat közösségből, az új viszonyok közt új állást keresve az egyháznak kimondotta, hogy a dolgok új rendében „híveinek oltalma alá vonul.” Ez tiszta és correct, egyszerű s természetes elv volt. Az állam hatalma a nép egyetemes oltalma alá kelle helyezkedni, tehát az egyház egyebet s bőlebbet? De midőn erre határozta magát a püspöki kar, akkor 1848-ban ennek minden józan következtetését is elfogadta ösztíntén, tartalék nélkül.

A másik epocha az 1865-ki, midőn a magyar püspöki kar ö Fgéhez folyamodott az alapítványi jószágok átadásáért, ekkor kijelenti, hogy azoknak kezelésénél a világiakat kizárni nem akarja s elveit s intencióit így fejezi ki feliratában: adhibitis etiam saecularibus attamen vere catholiceis, erga propositionem episcoporum a majestate vestra Stma denominationis.
Ez az 1865-ki autonómia.

Végre a harmadik időszak a mostani. Erről eleget szölvünk.

S itt el nem nyomhatjuk a meglepő hasonlat megemléstét, miként reprimálta magát az egyházban is a polgári alkotmány-vitának története. Most vagyunk a Scherlingféle Scheinconstitucionalis centralismus epochájában.

Azonban 1848-ki alapokon álló kormány és törvényhozás oltalma alatt élünk 1868-ban s ez a döntő különbség.

HATÓSÁGI ÉLETÜNK.

Aradmegye f. hó 2-án tartott rendkívüli közgyűléséről írhatjuk:
Főispán ur ő maga távollétében Nagy Sándor első alispán elnökelt, ki az ülést megnyitván, mindenekelőtt egy miniszterialis leiratot említ föl, mely februárban a köz munkát érdeklőleg intéztett meg nekhez.

A rendkívüli közgyűlés esak is tárgyban hivatott össze, miután igen nagy horderejűnek találta a február havi kisgyűlés, hogy e tárgy mielőbb elintéztessék.

E leirat szerint a közmunka a megye hatáskörének adatai által Olvastatik a leirat.

Ifj. BIRÓ Imre e gyűlés összehívása ellen kifogást tesz, miután a bizottmányi tagokat nem értesítették annak rendje és módja szerint a gyűlés megtartása iránt.

Végre felszólal az ellen, hogy a tisztviselők, be nem várva a bizottmányi határozatát, a közmunkaváltság tekintetében már idő előtt intézkedtek.

Mi a közmunkaváltságdíj iránt, azt a majdani közmunkához arányitva akarja megállapítani.

latni. Indítványozza, hogy e tárgyban véleményes javaslat előterjesztése vegett egy bizottság küldésék ki.

Nagy Sándor elnök első alispán a közgyűlés összehívási módja ellen tett kifogásra nézve megjegyzi, miszerint a legutóbbi évben követett eljárás ez volt, a mit ezuttal is követett, és a mit elégségesnek és eléggé elzárva vetnek talált, t. i. hogy egy részről a kerületi tisztviselők utján a községekben történt a közfőzés, másrészt pedig a helybeli újságokban kétszer tettetett ki a meghívás, — megjegyzi továbbá, miszerint a mennyiből a közgyűlés azt határozta, hogy a legregibb eljárás t. i. minden egyes bizottmányi tagnak külön meghívó levélbeni meghívása léptetessék életbe, — magát jövőben ahhoz fogja tartani.

Azon ellenére pedig, — hogy a tisztviselők a bizottmányi határozata bevéására nélkül a közmunkaváltságra nézve már intézkedtek volna, megjegyzi, miszerint a betérjesszett jelentések szerint csupán csak a közmunka összeírásra nézve tettek intézkedések, nem pedig megváltásra nézve. A bizottmányi tagok többsége oda nyilatkozik, hogy még ezen évre az eddigi váltságdíjak meghagyassanak, de a jövő évi közmunka felosztására nézve a kellő intézkedések hovahamarabb megtéttessenek.

Elnök ezen értelemben kimondja a végzést. A gyűlés ezután kisgyűléssé alakul. A többség oda nyilatkozik, hogy a jövő havi közgyűlés a szent ünnepek miatt későbbre halasztassék. Elnök végül kimondja, hogy a jövő havi közgyűlés április 15-én tartatik meg.

Ezután még több, kevésbé közérdeklő tárgy intéztetik el, melyek közül fölémlítjük több mászásos kérvényét, melyet a hus árnak magasabbra emelése vegett nyújtottak be. A gyűlés nem veheti tekintetbe az érveket, s a marhahus eddigi árát a 16 krban meghagyja.

Nagy-Szeben képviselőtestületének má. hó 27-én érdekes s meglehetősen hevesen gyűlése volt; tárgyat újonválasztott országgyűlési követ, Kappuak egy indítvány képezte, melyben felhívja a tanácsot és communást ünnepelesen tiltakozni a különösen N.-Szeben város jogait esorbított comesztározat ellen, mert ha már az élethosszig választott gróf elmozdított, törvény szerint e város polgármesterét kellett volna az egyetem vezetésével ideiglenesen megbízni; e szellemben egy ő Felségéhez, mint az országgyűléshez feliratot ajánl. Indítvány felolvasása után zajos vita keletkezett. Ellene szölvtek Schochterus, dr. Lindner, Schreiber Ferenc és Dietrich, hangsúlyozván, hogy itt csak is személyi kérdésről lehet szó, s a kormányának el kellett mozdítani egy oly fontos állomást elfoglaló egyént, ki vele ellenséges ténen áll. Kimutatják, hogy sokszor történt már hasonló eset, a nélkül, hogy protestáltak volna, sőt 1852-ben és 1861-ben épen tetszéssel fogadták, s így ha most tiltakoznak, ugy tünik fel, mintha a magyar király és magyar kormány ellen demonstrálnának. Különben is a volt szász gróf, sem fölesketve, sem törvényesen instállálva nem volt; a mi pedig N.-Szeben városának erre vonatkozó privilegiumát illeti, az ellen szász részről is már nem egyszer történt protestáció, legközelebről épen Brassó tette. Egyáltalában helytelennek látják Kapp indítványát, s dr. Lindner barmutatást fejezi ki a fölött, hogy egy város képviselőtestülete egyenesen demonstrálni, és csak is demonstrálni gyűlt össze.

Az indítvány mellett szölvtek is elmondták hosszú oratóiókat s a párszor elnöki rendre utasítást igényelt, vita befeszítetvén, a kérdés szavazás alá bocsátották. Az indítványt pártolták 75-en, ellene volt 10. Így elfogadtatván, határozatba ment, hogy támogatására a többi szász hatóságok is felszölvttassanak. Csinos, néhány tízesen tiltakozó szölvneknek többi közt azon érve is, hogy 1861-ben azért nem protestáltak, mert a comes-változtatással az illető nagyobb hivatalba lépett volt; és ez érveit olyan takarossá azon indígnatiójuk ütí fel, melylyel aztán azon állítást fogadják, hogy az egész csak személykérdés és nem egyéb.

Pest-Pilis és Solt t. e. megyék részéről Pest a megye székháza nagyterében f. hó 17-én, délelőtt 10 órakor megnyitandó bizottmányi rendes évnegyedes közgyűlés fog tartatni.
Pesten, 1868. márc. 5-én.

gr. Ráday László, főjegyző.

INTÉZET S EGYLETEK.

Önképzőegylet alakult a pestvárosi főreáltanodában. Az alapszabályokat a városi tanügyi bizottmány a má. d. u. tartott ülésében azon hozzáadással hagyta helyben, hogy az elnök az intézet igazgatója, másodolnok, az irodalmi tanár, az alelnök pedig a tanuló ifjuság által választott tanuló legyen.

Fegyenezovó egyletek alakítása tervezetik. Ha mi hazánkban a humanizmust valóban meggyökereztetni akarjuk, szükség, hogy ne az államra bizzuk a humanitást, mert az állam kormányoz, de nem érez, hanem maga a társadalom teremte meg önjerejéből azon szerveket, melyek az emberiségét és polgarisodást fokozzák és kifejezik, mert ily szervezetenek irányába, — kik közé annyiszor az emberi konokság a romlatlan szívet is letaszítani tudta, hogy önbűnét fedezze — a humanitász magasztos feladatára segélyre és oltalomra hívja fel az emberi szívet.

Fogadjuk nyílt karokkal a megtért bűnöst, adjuk meg neki a becsületes megélhetés módját s ne hagyjuk őt elveszni!

UJDONSÁGOK.

A római indexcongregatio a következő hat munkát kárhoztatta: Előadások az olaszországi irodalomról; Franciaország XV. Lajos alatt Fobez-

től; Franciaország története a legregibb időktől máig Brodier és Chartontól; az egyházi és világi hatalom elválasztásáról Mironról; két tétel az egyetemes zsinatra dr. Mayertől; és theologiai ellenvetés a scholastikusoknak az emberről vallott tana ellen Spornleiptől.

A tengerészet körül eszközlendő reformok hira valósul. Leopold főherceg a legmagasabb megelégedés kifejezésé mellett a tengerészeti főfelügyelői állástól felmentetvén, a tengerészeti osztály újabb szervezetének jóváhagyása mellett annak főnökévé s parancsnokává Tegethoff Vilmos admiral nevezetett ki, ki mint e téren legjelebb férfiú ismeretes.

Conrad Mór, ideiglenes szász ispán, tegnap Szebenbe érkezett s a nagy számmal elébe ment ifjú szászok által melegen fogadtatott.

Kérdés tételtek multkor a delegációban az estei dandár iránt; ez ügyben kiderítették, hogy összesen még mintegy 10 tiszat van szölvletben, 25 vagy 30 pedig nyugdíjazva s nagy része elbocsátatván, az olasz hadseregbe lépett.

A Pered Zsigárd mellett elesett honvédek emlékére állítandó oszlop tervét Brandl pozsonyi szobrász elkészíté; két öl magas leendő szobrot orozslánt ábrázoland, véde az ország címerével ékített nemzeti zászlót. Ez kegyelelessé érzést kelt, ellenben igen sajnós jelenség, mi a pesti közp. bizottság kebelében történik, melynek jegyzője még hatóság beavatkozásra sem enged a bizottsági rendeleteknek. Ez ugyan szintén elszántság, de nem honvédség!

Thaisz Elek pestvárosi főkapitány ügyében a városi törvéyszék a pírátokat a m. k. hét-megyéves tábla végzése folytán a delegált pest-megyei törvénytörzseknél tegnap adta át.

Triest városában a szerencsétlen Miksa császár emlékére egy nagyobbszerű műépületet terveznek, melynek belsejét a császár szobra fogná díszíteni.

Hiába élcszkednek annyit a magyar természet vizsgálók összejövetelének — lakomázási céljairól; lesz azoknak tudományos eredményük is. A legközelebbi nagygyűlésen egy természettani misztórt készítést határozta el a választmány és a pályázatot már ki is hirdette.

A pesti egyetem fekete tábláján ily „birdetmény“ van kifüggesztve: Közudomású dolog lévén, hogy az egyetemi polgárok soráiban vannak, kik elfordulva saját hivatásuktól a fennálló törvény rend ellen politikai tüntetésekben szándékoznak résztvenni: legkomolyabban figyelmeztetnek, hogy minden ilyen, az akadémiai szabályokkal össze nem férő esekelménylöt annál is inkább óva kodjanak, minthogy azok a fegyelmi rendszabályok 65. 66. 67. § szerint a legsúlyosabb következményeket vonhatják maguk után. Kelt Pesten, 1868. márc. 3. Boder Alajos, egyetemi rector.

Pest város 9318 frtot terjesztett fel, mint a honvédelmi rendszert gyűjtés eredményét.

A kereskedelmi miniszterium oly rendeletet tett közzé, mely szerint a törvény mellett feladott levelekre a feladó nevét és lakását nem kell e lli többé kitenni. Egyedül a külföldre menesztett leveleknél szükséges ez.

Br. Eötvös Józsefnek — mint értesítünk — azon terve van, hogy az akademia mellé egy külön nyomdát létesítsen. Hogy az akademia maga bírjon egy nyomdát, azon sok zavar és kellemetlenség teszi kívánatossá, melyekkel az akademia kiadmányai körül megküzdnie kell.

KÜLFÖLD.

Mexikóból hira érkezik, hogy az alkotmányos rend helyre van állítva. Juarez túlyomó többséggel újra megválasztott s a nemzeti gyűlés előtt megígérté, hogy az alkotmányt tiszteletben fogja tartani. Olvasóink esodalkozni fognak azon, hogy csak megígérté, pedig ugy van, mert a mexikói köztársaságban tulajdonképi eskü nem létezik. Juarez példáját követte Sebastian Lardo de Tejada mint alelnök. Ezután következett az elnök beszéde s a gyűlés válasza. Most mindenekelőtt az állam háztartását, a hadügyet, igazságtügyet stb. kell majd rendbe hozni. A sajtó e kérdésekről a legnagyobb szabadsággal ir s tagadhatlanul nagy előmenetellel is. Az indirekt adókat s a belvármokot el fogják törölni.

A tömeget iparkodni fognak tanítani és erkölcsössé tenni. E célból a fővárosban h a l a d á s i kör t alakítottak, melynek már vidéken is számos fiókköre van, s mely a nép fövilágosítására törekszik. Igaz, hogy némely helyütt ellenpártok is léteznek. Különösen nyughatatlanok voltak a mostani kormány ellenségei Tabasco, Durango, Mazatlan és Yucatan tartományokban. Yucatanban valóságos fölkelés idézték elő, mely azonban mint mondják szerencsésen elnyomott. E fölkelésre vonatkozólag a következő hírek érkeztek: Havannából jöve, Sisalban kötött ki néhány tiszt, ellözött császáriak. Titkon jöttek Merida fővárosba, ott néhány hadosztályt a császárság érdekében fölkelésre csábítottak és a kormányzót, kit csapatai eserben hagytak, futásra kényszerítették. Néhány hajó jött 5-600 cubai újonczsal, a kormány s helyhatóság hivatalnokok letették, az állomásokot, még a kormányzót is, a fölkelés embereivel tölték be, kényszerítők kölcsönöket irtak ki, elfoglaltak más városokat és sok kiáltványban kijelenték, hogy Carlotta császárné a törvényes uralkodó, kinek érdekében mindenkinek fegyvert kell fognia.

Azon férfiak, kik a fölkelés élén állanak, nagyrészt katonák, ezredesek név nélkül az utolsó évek történetében, Santa Anna régi hívei. Miért is azt hiszik, hogy az egész terv és a pénz hozzá Santa Annától ered, ki mértéken túl ingerelve, ez uton akar boszút állani. Mihelyt a mexikói kormány táviratilag tudósítottat, azonnal intézkedést tett, hogy 1500 ember Oratorre tábornok vezénylete alatt Yucatanba hajózzon, minthogy Porfirio Diaz, kinek hadosztályához e csapatok tartoznak, néhány napra szabadságot kért és nyert, hogy családját Oajacaban meglátogathassa. De még nem utazott el és azonnal megkereste a kormányt, hogy az expedíció vezetését bizza ő rá, mi neki meg is en-

gedtetett. A congressus egyszersmind beleegyezést adta, hogy a fölkölő tartomány fölött az ostromálapot kihirdéttessék.

Egyesült államok. Az éjszakamerikai congressus és Johnson elnök közti viszály, mint látszik, végéhez közeledik. A képviselőház, mint egy távsürgöny jelenti, elfogadta azon cikkelyt, mely Johnsont a hivatalviselés tartamára vonatkozó törvény megsértésével vádolja, minthogy Stanton a senatus jóváhagyása nélkül elmozdította és Thomast kinevezte, minthogy továbbá a hadseregtróvényt megsértette az által, hogy rábeszélni igyekezett Emeryt, miszerint ez Grant által neki meg nem küldött parancsot végrehajtsion. E szerint az elnök, ha tényleg nem is, de erkölcsileg fel van függesztve hivatalától. A miniszterek tovább is vizsik a kormányt, de Johnson már csak külsőleg, névleg feje a köztársaságnak.

A congressus csak nehezen tudta magát e végső lépésre rászánni. Elnökségének kezdetén Johnson mindjárt mindent elküvetett, hogy a congressus törekvéseit megbiusítsa. A háborúnak minden sikerét meg akarta semmisíteni, a déli tartományok embereit pedig uralomra juttatni. A congressus újraszervezési billt alkotott, mely ellen az elnök alkotmányos tiltakozását mondta ki. A congressus e tiltakozást nem vette figyelembe és a billt törvénynyé emelte. E nehézség alól az elnök kibujt, egy értelmezvén a billt, hogy a déli államok törvényhatóságait teljes szabadságot nyertek, eltírte és helyeselte az azoktól származó rendszabályokat, miáltal az uniohoz hű köztársasági párt elnyomottat, felfüggeszté hivatalaikól a tábornokokat, mihelyt a congressus határozataihoz ragaszkodtak, egy szóval úgy tett a végrehajló hatalommal, mintha a congressust légebe kívánna röpiteni.

A congressus vád alá helyezéssel fenyegette és korlátokat szabott törvények által teteteinek. A déli államok őt kerületre osztattak és Johnsontól megvonatott a jog a minisztereket a senatus helybenhagyása nélkül hivataluktól felmenteni. A miniszterek mintegy örei voltak az elnök teteteinek, kezeség az államcsiny ellen. Kétséget nem szenved, hogy Johnson Caesart vagy a Napoleonokat vette minta képeiül s hasonló terveket forralt. Felfüggesztette Stanton hivatalától s Grantot hívta meg. Grant nem foglalt el Johnson és a congressus közt állást, mi Johnsonsot azon gondolatra vezetette, hogy Grantban kész eszköz talált. Grant Észak-amerikának legbefolyásosabb embere, hatalmas a hadseregben és a hajóhadnál. Innen származott kinevezésének nagy jelentősége.

Midőn a congressus ismét egybegyűlt, első tette az volt, hogy Stanton ismét hivatalába visszahelyezte. Johnson azt hitte, hogy Grant nem fog engedni e parancsolatnak. Grant ellenkezése mindenesetre nagy horderejű eredményt idézett volna elő, forradalmat, melyet Johnson a rendfentartás nevében levert volna. De Grant engedelmeskedett a congressus parancsának és másodsor megmentette a köztársaságot, egyszer a háboruban, most meg visszalépése által. E fölött elkezeredett az elnök és a jan. 14-én tartott cabineti ülésben, Grant kilépése után egy órával azt azzal vádolta, hogy a tábornok a neki adott ígértet megszegte. Az ígértet pedig abban állt, hogy Grant kinevezése után Johnsontól megkérdezte, mi tétve lenne, ha a senatus Stanton elmozdítását nem hagyná jóvá, azt fogadta, hogy akkor a hallgói tárczázt Johnson kezébe tenné le, miképp az másra származtassa át. Grant bevallja, hogy ő akkor azt mondta, de hozzá teszi, hogy akkor még nem vizsgálta meg a törvény ebbeli határozatait, hanem véleményét, hasonló eseteket szem előtt tartva, mondta ki. Később tanulmányozva a törvényt azt látta, hogy az egyszerűen azt kívánja, miszerint Stantonnak adja vissza a tárczázt.

Jan. 11-én azaz a senatus határozathozatala előtt két nappal, mely határozat Stanton állásába ismét visszahelyezte, Johnson és Grant hosszasan értekeztek egymással, és erre, mi itt történt, vonatkozik a viszály. Johnson azt állítja, hogy Grant ez alkalommal ismételte előbbi ígértetét, és azonfelül jan. 13-kára új értekezésre ígérték, melyre azonban nem jött el. Grant pedig egy oly határozottan azt állítja, hogy mindkettő hazugság. Ó jan. 11-én tudtul adta az elnöknek, hogy a törvény nem enged neki választást, mint egyszerűen a hadügyminiszter helyet engedni, továbbá nem ígérté meg, hogy harmadnapra ismét fölkeresi Johnsonsot.

Ez volt a jan. 14-én tartott cabinetülésben előfordul: szóváltásnak lényege. Az elnök erről tudósította a „World“ című lapot, és nemsokára telve voltak a democrata lapok támadásokkal Grant ellen. Beestelennek mondták, ki az elnöknek adott szavát megszegte és oly hangon beszéltek, hogy közönyéből csakhamar kiverték.

Midőn az elnök néhány nappal később szóval azon utasítást adá neki, hogy a hadügyminiszter parancsainak ne engedelmeskedjék, Grant ezt irásban kérte magának kiadatni, és mikor két három nap mulván megkapta, akkor tollat ragadt és levelet irt az elnöknek, melyben őt felelősségre vonja aljas rágalmaiért, melyekkel a democrata lapok telve vannak és melynek forrása csak az elnök lehet. Johnsonra ez nem tette a várt hatást, nem hunyászkodott meg, sőt inkább viszonylásában azt mondja, hogy a mit a hirlapok Grantról mondanak, lényegében igaz, mert tény, hogy szavát adta és nem tartotta meg.

Grant visszaválaszolt és az elnököl hazug rágalmozónak nyilvánítá, és emlékezteti az elnököt arra, hogy ő a hadügyminiszterséget csak azért vállalta el, hogy elhárítsa azt, miképp Stanton állomására ne kerüljön oly egyén, ki a congressus újraszervezési politikájának ellenese, de semmiestere sem azért, hogy az elnöknek segédkezt nyújtson arra, miként Stantonól megmenekedjék. Ezen vita még egy ideig tartott, míg az egész dolog oda érlelődött, hogy az államcsiny lehetetlen vált, Johnsonsot tirthetetlenül lett, és hogy a köztársaság jóvendő elnöke Grant lesz, kit már több állam jelöltének vall.

Poroszország. Miután az államminiszter e hó 2-án egy beadványban a királynak azt aján-

lotta, hogy György, Hannovera királyának összes vagyonát a porosz állam biztonsága tekintetében és a készülő megátadások elhárítása végett tartóztassa, a király ugyanaz nap hivatkozással az alkotmány 63-dik §-ára, azt határozta, hogy György király vagyona, az államminiszter indítványa folytán, elkoboztassék. Ezen fontos hírek egész Európában foglalkoztatták az érdeklődőket. Nem elégedett meg a porosz kormány azzal, hogy a hannoverai exkirály vagyonát elkobozta, hanem még a Hietzingben tartózkodó Platen grófot is felségárulási vád alá akarja helyezni. Mindkét rendszabály szoros összefüggésben áll egymással s Bismarck gróf ezen gyors eljárásának okát nem nehéz kitalálni. Már a képviselőház mult hó 26-án tartott ülésében Heydt porosz pénzügyminiszter kijelenté, hogy a kormány adandó alkalommal György király összes vagyonát ezen fejedelem és ügynökeinek államveszélyeztető kísérletei miatt törvényhozás útján le fogja tartóztatni. A pénzügyminiszter végzásaiból azonban kintint, hogy Bismarck miniszteriuma azt csak a következő ülésszakban volt a kormány elé terjesztendő.

Ugylátszik azonban, fontos okok birhatták rá a porosz államminisztert, hogy a csapást most mérje szegény György király fejére, és míg a porosz udvar egy molestus koronakövetelést vágyónak elkobozása által akar ártalmatlanná tenni, addig másrészt egy óriási pernek nézünk eléje,

mely az elítelt királyi ház legtevékenyebb híve ellen van intézve. Az egész dologban csak az a feltűnő, hogy csak néhány nappal azelőtt a porosz király trónbeszédjében az exkirályt fenyegető rendszabályokról egy szóval sem tettezt említés. Mi történt azóta, a mi e rögtön sietséget motiválhatna, és mily argumentumokat használt Bismarck, hogy jámbor királyának lelkiismeretét megnyugtathassa az elítelt rangtársa ellen teendő lépések iránt? arról majd csak a legközelebbi napok fognak fölvilágosítást hozni.

Bismarck gróf a porosz országgyűlés berekesztésén csak a pénzügyminiszter által volt képviselve, de a parlamenti körökben mindazáltal azt mondják, hogy egészségi állapota javulóban van s a március 2-án Berlinben összehíradó vámelegyeti tanács megnyitására személyesen jelen lesz. Az ő conservatív párttal eddig még korán siűcs kiegyenlítő. Sőt a középpártok képviselői azt tartják, miszerint a bajor és bádeni vámparlamenti választások particularisticus eredményei Bismarckot ugy szólnak már meggyőzték arról, hogy csak szabadelvű eszmék és férfiak segédével folytathatja német politikáját, s hogy csak ezek által tarthatja sakkban a particularismust egy déli Németországban mint Berlinben. Ennekövega azt hiszik, hogy Bismarck már komolyan gondol oly miniszterium képzésére, melyben a conservatív elem, melyelyt szakított, ninesen képviselve, s e terv kivitele már csak időkérdés, mely akkor lesz

eldöntve, ha a számos parlamenti párt valamelyike ugy megerősödik, hogy jelentékeny és tartós többségre számolhat.

Bismarck bizalmas emberei ugy beszélnek, mintha a tuileriák kísérleteket tettek volna Poroszországhoz közeledni. De Bismarck emberei ezen barátságáról még csak hallani sem akarnak, kimondják tartalék nélkül, hogy miniszterük Napoleon helyzetét aggasztónak tartja. Szerintük a krízis ante portas, az erőszakos megoldás kikerülhetlen és csak az a kérdés, a forradalom győz-e majd, vagy Napoleon? De még akkor is, ha Párisban a lázadás legyőzöttik, a történeti tapasztalatok szerint Franciaországban a dynastia végő órája ütött. Azon pillanattól fogva, midőn a politika Páris történetileg híres kövezetén kezd szerepelni, az ellenzék törekvései erősbödnék, a városnegyedek szennvedélyei nem nyomathatnak el s a katastrofa elkerülhetlenül kitör.

Igy okoskodnak a porosz államminiszter barátai és azon nézetben vannak, miként Poroszország conservatív kormányra a jelen időpontot legkevésbé alkalmasnak tartja arra, hogy a Bonaparte dynastia lefelő robobog szekere támaszkodjék. De különös az egészben az, hogy a szabadelvű párt táborában Franciaország beállapotainak fölfogása lényegesen különbözik a conservatívok nézetétől, mert a szabadelvűek szerint a fennebb leirt szerves folyamannak Franciaországban még csak kezdetleges fokait lehet észrevenni.

N y i l t t é r .

Egy külföldi ítélet a Hecsey-féle mosásról.

Hecsey és társa által hirdettetett új jubundamosás megsejmlélese végett igen sok német és lengyel juhtenyésztők megbízásuk folytán Pestre utazván, ezen új jubundamosást febr. 22-én megsejmléltém. Jelenlétemben több jubunda, melyek még tavaly természetesen piszokban lenyirattak és rendkívüli zsirosok és piszkosok voltak, 10 perc alatt hófejjé mosatott a nélkül, hogy a gyapju szálcsomogai és a bunda formája, ugyszint a haj legkisebb sérülést szenvedtek volna, ellenben a haj teljes erejét és rugékonyságát tökéletesen megtartotta, a miért is ezen új mosás tökéletes sikertültnek mondható és ajánlható. Ezt a legjobb meggyőződésemmel, mint szakértő és szaktudós bizonyíthatom.

Pest febr. 22. 1868.

S y n p i e v i t z
birtokos és juhtenyésztő
Posenből.

Szerkesztői üzenet.

K. Gy. urnak Érden. Igaz, csak jöjj!

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
Z O V Á N Y I J. M I H Á L Y .

T Ö Z S D E .

Pesti áru- és értéktőzse			Magyar értékpapírok árkelete.			Bécsi börze			Részvények.			Elsőbbségi kötvények.		
márczius 7-én.			márczius 4-án.			márczius 4-án.			márczius 4-án.			márczius 4-án.		
Gabna-árak.			Pesti keresked. bank			Államadósság.			Nemzeti bank			1862. Erzsébet vasut		
Buza bántási	Sulyfontokb.	Ára mérfonkint	640.	645.	Budai keresk. és iparb.	5% osztr. értékű			Hitelintézet	708.	710.	1867. államvasut	85.	85.50
" tiszai	83-85	6.05-6.25	202.	206.	Pesti iparbank	" adómentes			Magyar hitelbank	187.50	189.	Déli vasut	99.	99.25
" pesti	86-88	6.90-7.	230.	232.	Magyar hitelbank	" nemzeti kölcsön			AISO-OSZTR. ESC. társulat	76.50	77.	Északi vasut	91.75	92.25
Kétszeres	83-85	6.05-6.25	77 1/2	77 1/2	Budai	" metalliques			Anglo-osztr. bank	590.	594.	Cseh nyugoti vasut	89.25	89.25
Boza	86-88	6.90-7.	1490.	1510.	Pesti hengermalom	1860 ki sorsjegy			Gal. Károly Lajos vasut	116.	116.50	Magyar észak vasut	94.	94.50
Árpa sertőzészére	78-80	4.60-4.65	428.	430.	Pannonia gőzmalom	Magyar földteherm. kötvény			Erzsébet vasut	175.	178.	Lemberg-csernov. vasut	82.50	83.
etetésére	68-70	2.85-3.10	1285.	1300.	I-ső budapesti gőzmalom	Bánáti			Déli vasut	256.90	257.10	Erdélyi vasut	81.25	81.75
Zab	68-70	2.60-2.80	1990.	2000.	Budai gyár-telep	Horvát			Gal. Károly Lajos vasut	140.75	141.25	Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	94.	95.
Kukoricza bántási	45-47	1.80-1.85	882.	885.	Szegedi kivít. gőzmalom	Erdélyi			Lemberg vasut	205.25	205.75	Pesti lánchid	—	—
uj	—	2.75-2.85	580.	585.	L. upesti szeszfinomító	Sorsjegyek.			Erzsébet vasut	182.75	183.25	Érték és pénz.		
Bab	—	5.70-6.	740.	760.	Pestbudai butorkézmű	Hitelintézeti 100 frtos			Gal. Károly Lajos vasut	148.50	149.	Frankfurti váltó	97.35	97.75
Köles	—	3.10-3.20	605.	609.	Magyar biztosító-társulat	Dunagőzhajózási			Cseh nyug. vasut	136.	136.50	Londoni váltó	117.20	117.55
Repeze	—	5.87 1/2-6.	660.	662.	Pannonia viszonbíz-társ.	Budai 40			Del.-ész. ném. összeköt. vasut	136.	136.50	Párizsi váltó	46.55	46.65
Záloglevelek.	Árva	Tartva	260.	265.	Pesti biztosító-intézet	Eszterházy hg.			Magyar észak vasut	74.	76	Cs. arany	5.59	5.60
Nemz. bank kisors. ezüst	95.75	96.	79.	79 1/2	Magyar észak vasut	Salm			I-ső ausztriai Dunagőzhajózási társaság	486.	488.	Egyleti tallér	1.72	1.72
Magyar földhitelintézeti	91.	91.50	480.	482.	Pesti közuti vasútja	Pálffy			Pesti lánchid	380.	385.	Ezüst	114.75	115.25
Ausztriai	100.	101.	390.	400.	Kereskedelmi épület	Clarv								
			385.	388.	Lánchid	St. Genois								
			69 1/2	70 1/2	Alagut	Windischgrätz 20								
			91 1/2	92.	Magyar földh. záloglevél	Waldstein								
			96 1/2	97.	Pesti keresk. b. zálogl.	Keglevich 10								

H I R D E T É S E K .

H I R D E T M É N Y .

Hivatkozással a magyar vasuti kölcsön aláírási feltételeire ezennel közhírré tétetik, hogy a befizetések 3-ik részlete azaz 50 frank kötvényenkint folyó évi mártius hó 10-től 15-ig vagy Napoleonsdorban, vagy papirpénzben frankja 47 kerral számítva, az ideiglenes igazolványok bemutatása mellett befizetendő.

A befizetés azon intézetnél telyesítendő, hol az aláírás történt.

Pest, 1868 Február 29-én.

Magyar Földhitelintézet. Magyar Általános Hitelbank.
Első magyar Általános biztosító Társaság.

Igen fontos új találmány.

A t. cz. gyapju-termesztők és kereskedőkhez!

A külföldi és tengerentúli jól mosott és kezelt gyapju a rendszeren roszul mosott és kezelt hazai gyapju árával oly annyira sújja, hogy a hazai gyapju-termesztők és kereskedők jövőben csak úgy lehet előnyös, ha gyapjujuk tisztasága és jó kezelesége vértékét megnyeri. A divatozó juhmosás (uszitások) azonban a legjobb igyekvését daczára gazdáinknak mily ritkán sikerül. Ezen nagy baj megszüntetése végett alulirottak már is a jövő nyírására elváltják a jubundák tisztítását mind onnott a jószághelyen az általuk feltalált „juh bunda mosógépbe (pléh-bundatartó) tétetik és egy általunk feltalált gyapju-erőnyű növényi felolvasztó folyadék segítségével minden víz vagy kúnnál a kéznek a gyapjuval érintése nélkül — hófehérre és tisztára a leg-rovüdebb idő alatt megmosatik, ugy hogy a gyapju és azok szálcsomogait természetesen fekvésükben, és a juh bunda egész bszese fűggése (hálfómájja) sértetlenül megmaradnak végre a szabadban megszáritávarán és az egyes bundák osz-tályoztatvarán, a gyapju alkalmas zsakokba külön csomagolatik.

T. rendelőknek számára készek vagyunk próbamosást teljesíteni és e szerint a fómossást jótállni. A mosásdíj a mód és a felolvasztó szer után minden bundánál öt kr. az első és négy kr. a második nyírásnál. A mosógépek csak nálunk rendelhetők meg, áruk egyenként 20 frt, melyvel egy személy naponta 150—200 bundát moshat. Rendelőinknek körülmenyes utasítást küldünk.

Elvállalunk a t. kereskedők és termesztőkől mindenféle roszul mosott bojtorjános és homokos gyapjukat az említett tisztítás végett itt és a vidéken. F. évi márczius elején **gyapju-mosó-gyárunk Pestben meg fog nyitni** és szivesen elvállalunk próbamosásra minden juhtenyésztőtől hozzánk beklüendő piszkosan lenyirt jubundákat. Megrendelések intézendők alulirottakhoz Pesten, Dorottya-utca 4. sz. a.

Hecsey Adolf és Társa.

Egy Freiburgi 15 frankos sorsjegyet,
melynek 3 huzása van évenként és 1914-ik évig játszik 50,000 és 40,000 francos főnyereményekkel

ingyen

kap mindenki, ki alulirott váltóirodájában egy 1864-iki 100 frtos sorsjegyet vesz 21 havi részletfizetésre 5 frtjával. Az utolsó részlet lefizetésével a vevőnek egy 1864-iki és egy eredeti Freiburgi sorsjegy adatik.

gérvények egy 1864-iki sorsjegy 3 huzásra, egy mind mart. 1-én, apr. 15-én és jun. 1-én 7 ft 50 kr. mart. 1-ei huzásra 2 frt 50 kr.

Társasjátékok az összes ausztriai 20 darab sorsjegyre egy 35 forintos badeni sorsjegy hozzáadásával, 25 részlet lefizetésre. A lefizetés el nem vesztet, mivel az utolsó részlet befizetésével a sorsjegyek eladatnak és az egész bevett összeg a 20 részvevő közöt egyenlően elosztatik.

Eladása és megvétele minden állam-, ipar- és sorsjegy-papíroknak, arany- és ezüstpénzeknek a napi árfolyam szerint.

KÁROLY JÓZSEF,

váltóüzlete Pesten, harminczadutca 3. sz.

Kisorsolási naptár és program ingyen. A Windischgrätz-sorsjegyek december havi huzásánál a főnyeremény 21,000 frttal irodában vásároltatott részletfizetésre.

II. ÉV
E18
egész évre 20
gy
Belgatási
5 kr., bélyegdíj
A „n
4-hasábó

„FÜGÖ
köv
Márczius—
Márczius—
Márczius h

A hang
lezni, mel
kérdések ir
gel nyilatko
Positiv
mint a me
jöhélet a bi
ügyi tárgya
nak jellemz
gálnak.
Annyit
ban érintett
itt még az
ket is megh
Ausztria
lam, melyne
illetőleg a s
tokat tett, n
désének meg
ellentétbe s
mánya által
századon k
érdekazonos
eszmék és v
Hol rejli
kulcsa? Ké
mint tényleg
czenberg fél
szabadelvű
tel viseltető
dásra, mely
szetartás ro
szétforgács
lapok sértő
kusok irány
hogy a sz.
czenberg bi
közvetétele
fogja.

A világiak
befolyása
„Ha azon
szellemi és pol
elporhadtak,
ban, mely hiv
bíteni, hatal
térjen a törté
ezményeket az
fogja, s azok f
dál bemutat
Stumpf ez
reform mozga
jaink általáno
sabbak mivel
egyházi és álla
nevében a ha
követeli, suly
A reformo
ban, a keblek
tön viszhangj
szellemi alap
zását óhajlja,
nyugosznak az
E mozgal
megmenteni a
madja meg az
A tanító
„regele sacer
teni törekszik
Elhagyatottan